

Številka: Up-21/11-12

Datum: 10. 10. 2012

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi A. B. C., Č. D., ki ga zastopa mag. Matevž Krivic, Spodnje Pirniče, na seji 10. oktobra 2012

odločilo:

1. Sodba Vrhovnega sodišča št. I Up 515/2009 z dne 7. 10. 2010 in 2. točka izreka sodbe in sklepa Upravnega sodišča št. I U 2383/2008 z dne 19. 11. 2008 se glede odločitve o zavrženju tožbe za ugotovitev nezakonnosti dejanja, s katerim naj bi tožena stranka posegla v pravici iz 19. in 32. člena Ustave zaradi protipravnega odvzema prostosti brez odločbe od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008, razveljavita.

2. Z odvzemom prostosti brez odločbe v času od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008 je bila pritožniku kršena pravica do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. V upravnem sporu je sodišče odločalo o tožbi, ki jo je pritožnik vložil na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06 in 62/10 – v nadaljevanju ZUS-1). Pritožnik je med drugim zahteval ugotovitev nezakonnosti dejanja, s katerim naj bi Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ) poseglo v človekovi pravici iz 19. in 32. člena Ustave zaradi protipravnega odvzema prostosti brez odločbe od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008. Upravno sodišče je tožbo v tem delu zavrglo (2. točka izreka prvostopenjske sodbe in sklepa). Zoper to odločitev je pritožnik vložil pritožbo, ki jo je Vrhovno sodišče zavrnilo.

2. V tej zadevi je Ustavno sodišče že odločalo. Z odločbo št. Up-360/09 z dne 3. 12. 2009 (Uradni list RS, št. 105/09) je delno razveljavilo odločbo Vrhovnega sodišča. Ocenilo je, da presoja Vrhovnega sodišča ne vsebuje odgovora na vprašanje, kakšno sodno varstvo je bilo pritožniku zagotovljeno v zvezi s pridržanjem v Centru za tujce od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008. Kot izhaja iz navedene odločbe, lahko to pridržanje po naravi stvari (glede na vrsto, trajanje, učinke in način izvrševanja odrejenega ukrepa) pomeni omejitev gibanja (32. člen Ustave), lahko pa preraste v poseg v osebno svobodo (19. člen Ustave). Če gre za poseg v osebno svobodo kot eno od najbolj temeljnih pravic posameznika, morata biti zakonska podlaga za takšen poseg in sodno varstvo v zvezi s tem jasno in določno opredeljena. Po oceni Ustavnega sodišča je Vrhovno sodišče na pritožnikov očitek v tem delu odgovorilo zgolj navidezno, s tem pa je kršilo pritožnikovo pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave.

3. Ob ponovnem odločanju je Vrhovno sodišče znova zavrnilo pritožbo zoper prvostopenjsko odločitev, s katero je bila zavržena tožba v delu, v katerem je pritožnik zahteval ugotovitev nezakonnosti dejanja, s katerim naj bi MNZ poseglo v človekovi pravici iz 19. in 32. člena Ustave zaradi protipravnega odvzema prostosti brez odločbe od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008. Po presoji Vrhovnega sodišča je podlaga za pritožnikovo nastanitev oziroma omejitev gibanja za sporno obdobje podana v sklepu Postaje letališke policije Brnik (v nadaljevanju PLP Brnik) z dne 28. 10. 2008, ta sklep pa je bil izdan na podlagi 56. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 71/08 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZTuj-1). Zoper ta sklep, za katerega je pritožnik izrecno navedel, da ga ne izpodbija, je dovoljena pritožba (58. člen ZTuj-1). Po oceni Vrhovnega sodišča je pritožnik status prosilca za mednarodno zaščito dobil šele z dnem vložitve popolne prošnje za mednarodno zaščito, zato Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 111/07 – v nadaljevanju ZMZ) ni mogel biti podlaga za omejitev gibanja pritožniku do trenutka vložitve popolne prošnje. To se je zgodilo 3. 11. 2008, ko je pritožnik pristojnemu organu podal popolno prošnjo, organ pa mu je ustno izrekel ukrep omejitve gibanja po 51. členu ZMZ. Po stališču Vrhovnega sodišča je bilo pritožniku sodno varstvo v zvezi s sklepom PLP Brnik o nastanitvi pritožnika v Centru za tujce zagotovljeno v upravnem sporu po 2. členu ZUS-1. Zato subsidiarno varstvo po prvem odstavku 4. člena ZUS-1 ni dopustno. Dejstvo, da pritožnik v zvezi z navedenim sklepom PLP Brnik ni uporabil sodnega varstva v upravnem sporu po 2. členu ZUS-1, ne more vplivati na drugačno presojo. Vrhovno sodišče je torej presodilo, da ni podlage za subsidiarno varstvo v okviru 4. člena ZUS-1 niti za čas od 30. 10. 2008, ko je pritožnik izrazil namen za vložitev prošnje za mednarodno zaščito, pa do 3. 11. 2008, ko je vložil popolno prošnjo in mu je pristojni organ izdal ustni sklep o omejitvi gibanja (na podlagi 51. člena ZMZ).

4. Pritožnik zatrjuje kršitve pravic iz 19., 22. in 32. člena Ustave. Vrhovnemu sodišču očita, da je prezrlo stališča, sprejeta v odločbi št. Up-360/09, oziroma da ni upoštevalo napotkov Ustavnega sodišča. Pritožnik podrobneje opisuje režim, ki so mu podvržene osebe, nastanjene v Centru za tujce. Meni, da samo v dveh primerih ta

ukrep ne pomeni odvzema svobode: (1) kadar se družinam z majhnimi otroki izdajajo dovolilnice za spremljanje otrok v šolo in za druge proste izhode iz centra ter (2) kadar se tujcu izda milejši ukrep po 59. členu ZTuj-1 v obliki dovoljenja za nastanitev na zasebnem naslovu. V vseh drugih primerih je svoboda gibanja osebam, nastanjenim v Centru za tujce, po mnenju pritožnika odvzeta v enaki meri kot zapornikom ali pripornikom. Zato se zdi pritožniku obrazložitev Vrhovnega sodišča zavajajoča (zlasti v točkah 13 in 14). Nastanitev osebe v Centru za tujce v Postojni je po mnenju pritožnika treba razumeti kot odvzem prostosti, kar je sam poudarjal že v sodnem postopku (v tožbi in pritožbi ter prvi ustavni pritožbi). Pritožnik zato ne vidi zakonske podlage za svoje pridržanje v Centru za tujce za sporno obdobje. Sklicevanje na očitno nejasnost oziroma pomanjkljivost v podzakonskem predpisu se mu zdi nesprejemljivo. Vrhovno sodišče bi moralo v ponovljenem postopku slediti stališču Ustavnega sodišča, po katerem bi bilo pritožniku lahko omejeno gibanje le pod pogoji, navedenimi v 51. členu ZMZ. Pritožnik meni, da ni bil deležen sodnega varstva in da je šlo za protipravni odvzem prostosti brez ustrezne odločbe. Zato predlaga razveljavitev izpodbijane sodbe.

5. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-21/11 z dne 13. 2. 2012 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS) obvestilo Vrhovno sodišče in MNZ.

B.

6. V obravnavani zadevi ostaja sporno vprašanje pravne podlage za omejitev gibanja oziroma odvzem prostosti pritožniku v Centru za tujce v času od 30. 10. 2008 (ko je izrazil namen za vložitev (druge) prošnje za mednarodno zaščito) do 3. 11. 2008 (ko je prošnjo za mednarodno zaščito podal uradni osebi na predpisanem obrazcu in mu je ta izrekla ustni sklep o omejitvi gibanja na prostore Centra za tujce). Kot izhaja iz odločbe št. Up-360/09, navedeno pridržanje lahko po naravi stvari (glede na vrsto, trajanje, učinke in način izvrševanja odrejenega ukrepa) pomeni omejitev svobode gibanja (prvi odstavek 32. člena Ustave), lahko pa preraste v poseg v pravico do osebne svobode (prvi odstavek 19. člena Ustave). Presoja, ali je ukrep omejitve gibanja na prostore Centra za tujce pomenil omejitev svobode gibanja ali poseg v pravico do osebne svobode, je odvisna od vsakokratnih specifičnih okoliščin konkretne zadeve, v okviru katerih je treba upoštevati celo vrsto kriterijev, kot so vrsta, trajanje, učinki in način izvrševanja ukrepa, ki omejuje posameznikovo prostost (prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1116/09 z dne 3. 3. 2011, Uradni list RS, št. 22/11).

7. Sodišče prve stopnje je zavrglo pritožnikovo tožbo v delu, v katerem je zahteval ugotovitev nezakonnosti dejanja, s katerim naj bi MNZ poseglo v človekovi pravici iz 19. in 32. člena Ustave zaradi protipravnega odvzema prostosti brez odločbe za čas

od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008. Vrhovno sodišče je (tudi) v ponovljenem postopku zavrnilo pritožnikovo pritožbo zoper prvostopenjsko odločitev. Po presoji Vrhovnega sodišča je bila podlaga za pritožnikovo nastanitev oziroma omejitev gibanja za sporno obdobje podana v sklepu PLP Brnik z dne 28. 10. 2008, ta sklep pa je bil izdan na podlagi 56. člena ZTuj-1. Po stališču Vrhovnega sodišča je pritožnik status prosilca za mednarodno zaščito dobil šele z dnem vložitve popolne prošnje za mednarodno zaščito, zato ZMZ ni mogel biti podlaga za omejitev gibanja pritožniku do trenutka vložitve popolne prošnje. Vrhovno sodišče je ocenilo, da status osebe, ki izrazi namen za vložitev prošnje za mednarodno zaščito, od trenutka, ko izrazi tak namen, pa do vložitve popolne prošnje, v ZMZ ni posebej opredeljen in da zakon taki osebi daje le določene procesne pravice. Po stališču Vrhovnega sodišča je bilo pritožniku sodno varstvo v zvezi s sklepom PLP Brnik o nastanitvi v Centru za tujce zagotovljeno v upravnem sporu po 2. členu ZUS-1. Zato subsidiarno varstvo po prvem odstavku 4. člena ZUS-1 ni dopustno. Dejstvo, da pritožnik v zvezi z navedenim sklepom PLP Brnik ni uporabil sodnega varstva v upravnem sporu po 2. členu ZUS-1, ne more vplivati na drugačno presojo.

8. Za presojo Ustavnega sodišča je bistvena okoliščina, da je bil pritožnik predan Republiki Sloveniji na podlagi Uredbe Sveta ES št. 343/2003 z dne 18. februarja 2003 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, ki jo v eni od držav članic vloži državljani tretje države (UL L 50, 25. 2. 2003 – v nadaljevanju Dublinska uredba), in da ga je Republika Slovenija sprejela.¹ V skladu s točko (d) prvega odstavka 20. člena Dublinske uredbe mora država članica, ki privoli v ponovni sprejem prosilca za azil, to osebo ponovno sprejeti na svoje ozemlje. S tem, ko država članica ponovno sprejme prosilca za mednarodno zaščito, sprejme odgovornost, da bo v skladu z nacionalno zakonodajo ter ob upoštevanju procesnih in materialnih standardov azilnega prava Evropske

¹ Ponovni sprejem prosilca za azil ureja 16. člen Dublinske uredbe. Postopek ponovnega sprejema se uporabi, če je država članica:

- začela obravnavati prošnjo za azil in je prosilec v drugi državi članici brez dovoljenja (točka c) prvega odstavka 16. člena Uredbe);
- začela obravnavati prošnjo za azil, ki jo je prosilec pozneje umaknil, ker je vložil prošnjo v drugi državi članici (točka d) prvega odstavka 16. člena Uredbe), ali
- zavrnila prošnjo državljanu tretje države, če je zadevna oseba na ozemlju druge države članice brez dovoljenja (točka e) prvega odstavka 16. člena Uredbe).

Sam postopek ponovnega sprejema je urejen v 20. členu Uredbe. Država članica gostiteljica lahko pozove drugo državo članico, naj ponovno sprejme prosilca za azil, in hkrati predloži dovolj informacij, da lahko zaprosena država članica preveri, ali je odgovorna. Zaprošena država članica mora najpozneje v enem mesecu od predložitve zahteve preveriti vse potrebno in odgovoriti na zahtevo. Država članica, ki privoli v ponovni sprejem prosilca, mora to osebo ponovno sprejeti.

unije² preverila utemeljenost njegove prošnje za mednarodno zaščito. Eden od temeljnih ciljev Dublinske uredbe je prosilec zagotoviti "učinkovit dostop do postopkov za določitev statusa begunca" (prim. četrto uvodno izjavo Dublinske uredbe) v vsaj eni državi članici. Obveznost odgovorne države članice dokončati obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito je določena v točki (b) prvega odstavka 16. člena Dublinske uredbe in sodi med pomembna načela te uredbe.³ Iz tega načela izhaja tudi obveznost ponovnega sprejema prosilca za mednarodno zaščito (ob pogojih iz točk c), d) in e) prvega odstavka 16. člena Uredbe).⁴ Prosilcu je tako zagotovljeno jamstvo učinkovitega dostopa do postopka obravnave prošnje za mednarodno zaščito v državi članici, ki je glede na merila in mehanizme te uredbe odgovorna za obravnavo prošnje. S tem se preprečuje nastanek t. i. *refugees in orbit*, torej to, da se prosilci za mednarodno zaščito iz ene države odstranijo v drugo, ne da bi bila njihova prošnja obravnavana, in bi bila tako njihova pravica do mednarodne zaščite praktično razvrednotena.⁵

9. Ob upoštevanju navedenih smernic azilnega prava EU je nesprejemljivo položaj pritožnika enačiti s položajem tujca, ki je v postopku odstranitve iz države in se mu lahko omeji gibanje pod pogoji iz 56. člena ZTuj-1. Že v odločbi št. Up-360/09 je Ustavno sodišče opozorilo na spornost stališča, po katerem je bil pritožnik (potem ko so ga nizozemski varnostni organi na podlagi Dublinske uredbe vrnil v Slovenijo) nastanjen v Centru za tujce že zaradi njegove odstranitve iz države na podlagi sklepa o ustavitvi postopka, ki je bil izdan v zvezi z njegovo prvo prošnjo za azil leta 2007. Ker prvič ni prišlo do vsebinske obravnave njegove prošnje za mednarodno zaščito, bi takojšnja odstranitev pritožnika iz države pomenila kršitev jamstva učinkovitega dostopa do postopka obravnave njegove prošnje za mednarodno zaščito.

10. Ker je Republika Slovenija privolila v ponovni sprejem pritožnika, bi moral biti ta od samega vstopa v državo dalje obravnavan kot prosilec za mednarodno zaščito (in ne kot tujec). Republika Slovenija je s tem sprejela odgovornost dokončati obravnavanje prošnje v skladu s točko (b) prvega odstavka 16. člena Dublinske uredbe. Za obravnavano zadevo tako niti ni pomembno razlikovanje med položajem prosilca za mednarodno zaščito in položajem osebe, ki izrazi namen za vložitev prošnje za mednarodno zaščito. Podlage za takšno razlikovanje tudi ne daje

² Upoštevati je treba zlasti Direktivo Sveta 2005/85/ES z dne 1. decembra 2005 o minimalnih standardih glede postopkov za priznanje ali odvzem statusa begunca v državah članicah (UL L 326, 13. 12. 2005 – v nadaljevanju Postopkovna direktiva) in Direktivo Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, 30. 9. 2004 – Kvalifikacijska direktiva).

³ Prim. M. Hermann v: Hailbronner K. (ur.), *EU Immigration and Asylum Law*, München 2010, komentar k 1. členu Dublinske uredbe, str. 1378.

⁴ Prim. M. Hermann, cit. delo, komentar k 16. členu Dublinske uredbe, str. 1416.

⁵ Prim. M. Hermann, cit. delo, komentar k 1. členu Dublinske uredbe, str. 1376; H. Battjes, *European Asylum Law and International Law*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden/Boston 2006, str. 388.

opredelitev prosilca za azil v 2. členu Postopkovne direktive in 2. členu Dublinske uredbe.⁶ Glede na stališče, da bi moral biti pritožnik od samega vstopa v državo obravnavan kot prosilec za mednarodno zaščito, zoper njega ni bilo dopustno odrediti ukrepov po ZTuj-1. Pritožniku bi bilo lahko gibanje omejeno le pod pogoji iz 51. člena ZMZ. Uporabo te zakonske podlage je Vrhovno sodišče v izpodbijani sodbi izrecno zavrnilo.

11. Po stališču Vrhovnega sodišča je bila podlaga za pritožnikovo nastanitev oziroma omejitev gibanja za sporno obdobje podana v sklepu PLP Brnik z dne 28. 10. 2008, ki je bil izdan na podlagi 56. člena ZTuj-1, zoper ta sklep pa je bilo sodno varstvo pritožniku zagotovljeno v upravnem sporu po 2. členu ZUS-1. Da takšno stališče ne nudi ustrezne pravne podlage in ne omogoča ugotovitve, da je bilo pritožniku zagotovljeno sodno varstvo v zvezi s pridržanjem od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008 (z izpodbijanjem policijskega sklepa bi namreč pritožnik lahko uveljavil sodno varstvo v zvezi s pridržanjem od 28. 10. 2008 do 30. 10. 2008), izhaja že iz odločbe št. Up-360/09. Glede na to ni mogoče pritrditi stališču, da je bilo pritožniku v zvezi s pridržanjem v Centru za tujce za sporno obdobje zagotovljeno sodno varstvo po 2. členu ZUS-1 in da subsidiarno varstvo po prvem odstavku 4. člena ZUS-1 ni dopustno. To stališče, ki ga Vrhovno sodišče ponovi v izpodbijani sodbi, temelji na očitno napačnem izhodišču, da se za osebo, ki je bila vrnjena na podlagi Dublinske uredbe in je država v njen ponovni sprejem privolila, uporabljajo določbe ZTuj-1. Kot izhaja iz predhodne obrazložitve, je treba tako osebo od samega vstopa v državo obravnavati kot prosilca za mednarodno zaščito, zanj pa veljajo določbe ZMZ. Uporaba ZTuj-1 je zato v dani zadevi očitno napačna in lahko privede do odrekanja sodnega varstva bodisi pravice do svobode gibanja bodisi pravice do osebne svobode. Če presoja ukrepa namestitve v Centru za tujce glede na naravo tega ukrepa pomeni omejevanje pravice do osebne svobode, takšna odločitev krši tudi procesni vidik pravice do osebne svobode. V skladu z drugim odstavkom 19. člena Ustave morata biti zakonska podlaga za poseg v pravico do osebne svobode in sodno varstvo v zvezi s tem jasno in določno opredeljena.⁷ Zagotovitev učinkovite

⁶ Opredelitev pojma "prosilca za azil" je v obeh navedenih aktih enaka, in sicer pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je vložila prošnjo za azil, v zvezi s katero še ni bila izdana dokončna odločba. Pri tem se opredelitev prosilca za azil ne sklicuje na nacionalno pravo, temveč ustvarja evropski koncept, ki je širok (*expansive*). Tako se lahko zgodi, da v skladu s Postopkovno direktivo prošnja šteje za vloženo, medtem ko po nacionalnem pravu ni tako (npr. ker zahtevani obrazci še niso bili izpolnjeni). Prim. Spijkerboer/Arbaoui v: Hailbronner K. (ur.), *EU Immigration and Asylum Law*, München 2010, komentar k 2. členu Postopkovne direktive, str. 1260.

⁷ V zvezi s standardi, ki veljajo v primeru omejitve gibanja prosilcem za azil, Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v prvi vrsti poudarja zahtevo, da mora imeti vsak odvzem prostosti oziroma pridržanje zakonsko podlago v nacionalnem pravu. Pri tem ne gre zgolj za to, da je takšna podlaga v nacionalnem pravu podana, temveč je pomembna tudi vsebina zakonskega varstva, ki mora biti v skladu s konvencijskimi pravicami. V primerih, ko nacionalno pravo oblastne organe pooblašča, da uporabijo ukrep omejitve gibanja oziroma odvzema osebne svobode (še posebej, ko gre za prosilce za azil), mora biti pravno varstvo

pravice do sodnega varstva je namreč bistven element ustavnega varstva osebne svobode. V tem okviru ima prizadeti posameznik pravico od sodišča zahtevati, naj preveri, ali so podani zakonski pogoji za poseg v njegovo osebno svobodo, da ne bi prišlo do arbitrarnega omejevanja te pravice. Stališče Vrhovnega sodišča, ki izhaja iz očitno napačnega izhodišča, da pritožnik nima položaja prosilca za mednarodno zaščito, in zato odreka sodno varstvo o pritožnikovi tožbi, zato krši pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Ustavno sodišče je glede na ugotovljeno kršitev razveljavilo izpodbijano sodbo Vrhovnega sodišča, hkrati pa tudi odločitev sodišča prve stopnje o zavrženju tožbe v spornem delu (1. točka izreka).

12. Ustavno sodišče lahko na podlagi prvega odstavka 60. člena ZUstS samo odloči o sporni pravici, če ima v spisu za to dovolj podatkov in če je to nujno zaradi odprave posledic, ki so na podlagi razveljavljenega akta že nastale. Za takšno odločitev ima Ustavno sodišče dovolj podatkov v spisu. Glede na to, da gre že za drugo odločanje v isti zadevi, pri čemer so od izdaje prvostopenjske sodne odločbe minila že skoraj štiri leta, je izpolnjen tudi drugi pogoj za odločanje Ustavnega sodišča.

13. V obravnavani zadevi se je treba najprej opredeliti do vprašanja, ali je ukrep omejitve gibanja na prostore Centra za tujce v Postojni pomenil omejitev svobode gibanja (prvi odstavek 32. člena Ustave) ali poseg v pravico do osebne svobode (prvi odstavek 19. člena Ustave). Ta presoja je odvisna od vsakokratnih specifičnih okoliščin konkretnega primera, v okviru katerih je treba upoštevati celo vrsto kriterijev, kot so vrsta, trajanje, učinki in način izvrševanja ukrepa, ki omejuje posameznikovo prostost. Razlika med odvzemom prostosti in omejitvijo svobode gibanja je lahko zgolj v stopnji oziroma intenzivnosti odrejenega ukrepa, in ne nujno v naravi oziroma vsebini tega ukrepa.⁸

14. V odločbi št. Up-1116/09 je Ustavno sodišče ugotovilo, da je izrečeni ukrep omejitve gibanja na prostore Centra za tujce glede na vrsto, trajanje, učinke in način izvrševanja pomenil poseg v pravico do osebne svobode. V obravnavani zadevi je bil pritožnik pridržan v primerljivih okoliščinah. Njegovo gibanje je bilo omejeno na prostore Centra za tujce.⁹ Bivanje v centru je organizirano po urniku dnevnih

učinkovito dosegljivo in jasno (določno), vse z namenom, da se prepreči arbitrarno poseganje države v osebno svobodo. Prim. odločitve ESČP v zadevah *Amuur proti Franciji* (sodba z dne 25. 6. 1996), *Saadi proti Združenemu kraljestvu* (sodba z dne 29. 1. 2008), *Abdolkhani in Karimnia proti Turčiji* (sodba z dne 22. 9. 2009).

⁸ Primerjaj odločitev ESČP v zadevi *Guzzardi proti Italiji* (sodba z dne 6. 11. 1980).

⁹ V skladu s prvim odstavkom 9. člena Pravilnika o posebnih pravilih bivanja in gibanja tujcev v centru za tujce in pogojih ter postopku za uporabo milejših ukrepov (Uradni list RS, št. 97/2000, 92/03 in 49/07) je med bivanjem v centru gibanje tujcev omejeno na prostore centra in v skladu z dodatnimi ukrepi hišnega reda v objektih in prostorih MNZ, ki velja za objekt

aktivnosti, ki se ga je pritožnik moral držati. Med bivanjem v centru je določena obveznost uporabljati oblačila centra, odhod iz jedilnice in prihod vanjo sta organizirana ob spremstvu in nadzoru pristojnih delavcev centra, dnevne aktivnosti in rekreacija na prostem so nadzorovane. Svoboda gibanja je bistveno omejena, saj se smejo tujci gibati le v območju centra, zunaj njega pa le na podlagi posebnega dovoljenja, ki ga izda pristojni inšpektor centra. Pritožnik sicer ni bil pod stalnim nadzorstvom uradnih oseb, so bile pa te povsod ves čas navzoče. Glede na dejanske okoliščine izvajanja izrečenega ukrepa, Ustavno sodišče ocenjuje, da je šlo za takšno omejevanje pritožnikovih pravic, ki je zaradi svoje intenzivnosti in načina izvrševanja pomenilo omejevanje njegove pravice do osebne svobode.

15. Za omejitev pravice do osebne svobode v pritožnikovem primeru ni bilo podlage. Ker je bil pritožnik v položaju prosilca za mednarodno zaščito, je bilo zoper njega mogoče odrediti ukrep omejitve svobode gibanja v skladu z 51. členom ZMZ, ni pa bilo dopustno zoper njega odrediti ukrepov, ki lahko pomenijo bodisi omejitev svobode gibanja bodisi omejitev pravice do osebne svobode, kot jih ureja ZTuj-1 za tujce, ki niso prosilci za mednarodno zaščito. Pritožniku je bila zato z nastanitvijo v Centru za tujce v času od 30. 10. 2008 do 3. 1. 2008 nedopustno omejena njegova pravica do osebne svobode.

16. Na podlagi navedenega je bilo treba ugotoviti, da so tožbene navedbe v delu, ki se nanaša na ugotovitev nezakonnosti dejanja, s katerim je MNZ poseglo v pritožnikovo pravico iz prvega odstavka 19. člena Ustave za sporno časovno obdobje, utemeljene. Zato je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 60. člena ZUstS ugotovilo kršitev pritožnikove pravice do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave (2. točka izreka).

C.

17. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena in 60. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo s šestimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodnica Pogačar ter sodnika Deisinger in Petrič.

Centra za tujce, tudi na okolico centra. Izjemoma je tujcu mogoče dovoliti gibanje zunaj območja centra.

dr. Ernest Petrič
Predsednik